

KANSALAI SPARLAMENTTI

Professori Kimmo Grönlund

SITRA 25.5.2023

Demokratia-teemaryhmä goes live

The Future of Democracy

Center of Excellence in Public Opinion Research

Esityksen rakenne

1. MIKSI kansalaisparlamentti?
2. MIKÄ on kansalaisparlamentti?
3. MITEN se toteutetaan?

Åbo Akademi

FUTUDEM

MIKSI

Kansalaisparlamentti?

- 1. Polarisaatio, kahtiajakautuneet kansat**
2. Disinformaatio eli "fake news"
3. Asiantuntijoiden näkemysten vähättely, "mielipide muiden joukossa"

Cass R. Sunstein: #republic. Divided Democracy in the Age of Social Media (2017)

- Sulkeutuneet kuplat (filter bubbles, cybercascades) ilmiönä
- Mitä kuplissa tapahtuu? Ryhmäpolarisaatio
- Miksi ryhmäpolarisaatio on demokraattinen ongelma?

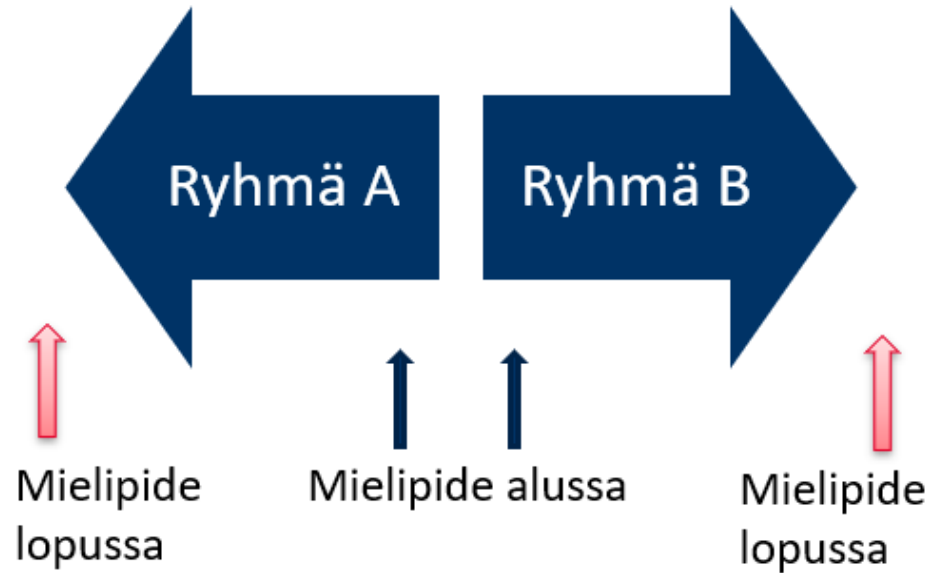
Sunstein (s. 6)

”People’s growing power to filter what they see, and also providers’ growing power to filter for each of us, based on what they know about us.”

Ryhmäpolarisaatio

Jos ryhmällä on samansuuntainen näkemys ennen keskustelua, näkemys vahvistuu keskustelun aikana

FUTUDEM

Miksi ryhmäpolarisaatio tapahtuu?

1. Samanmielisen ryhmän jäsenet vahvistavat toistensa mielipiteitä
2. Keskustelussa esitettävien argumenttien määrä ja laatu on rajallinen (kaikukammio)
3. Uuden informaation puute, erheellisten näkemysten vahvistuminen
4. Maine ryhmän jäsenenä. Kaikki, jotka kuuluvat ryhmään haluavat tulla hyväksytyiksi.
5. Ryhmäidentiteetti, kärkkäät näkemykset kohentavat asemaa ryhmässä ja pönkittävät jäsenten itsetuntoa
6. Sunstein painottaa, että ryhmäpolarisaatio voi tapahtua myös pelkästään siten, että ryhmän jäsenet tulevat tietoisiksi muiden mielipiteistä. Keskustelua ei välttämättä tarvita.

Miksi demokraattinen ongelma?

1. Samanmieliset kuplat ovat kasvualusta polarisaatiolle ja siksi uhka demokratialle ja yhteiskuntarauhalle
2. Ryhmäpolarisaatio kuplissa johtaa koko yhteiskunnan polarisoitumiseen
3. Demokraattisen järjestelmän tavoite on erilaisten intressien ja mielipiteiden yhteen sovittaminen
4. Jos yksilöt, puolueet ja yhteiskunnat polarisoituvat, demokratian on vaikea löytää yhteistä säveltä päätöksentekoon
5. Esim. monipuoluejärjestelmät. Entistä vaikeampi muodostaa toimivia hallituskoalitioita

Kansalaisdeliberaation mahdollisuudet

- Deliberatiivinen demokratiateoria on luonteeltaan normatiivinen: ihanteellinen tasa-arvoinen keskinäisen kunnioituksen keskustelu, jossa paras argumentti voittaa omalla painoarvolla (Habermas)
- Teorian olettamuksia on jo pitkään testattu empiirisesti. Suomessa Åbo Akademin, Tampereen ja Turun yliopistojen tutkijat ovat vuodesta 2006 järjestäneet useita tieteellisiä deliberaatiokokeita.
- Tarve lisätä kansalaisten ja vaaleilla valittujen päättäjiä yhteyksiä "hyvällä" tavalla ja vähentää luottamuskuilua. Antaa päättäjille tietoa kansalaisten mielipiteistä ja niistä arvoista ja perusteluista, jotka ovat kansalaisille tärkeitä poliittisiin kysymyksiin liittyen.

Kansalaispaneelit (deliberative mini-publics)

- Demokraattinen innovaatio kansalaisten osallistamiseksi.
- Tavoitteena kerätä monipuolinen ryhmä kansalaisia saamaan tietoa, kuulemaan asiantuntijoita ja keskustelemaan (puntaroimaan) moderoiduissa pienryhmissä.
- Perustuu satunnaisotokseen (kaikilla sama mahdollisuus tulla valituksi).
- Keskusteluilla on säännöt: kunnioitus, mielipiteiden perustelu, toisten kuunteleminen, puntaroinnin rohkaisu
- Mielipiteet mitataan ennen ja jälkeen:

➤ Arvio harkitusta kansalaismielipiteestä

Kansalaisaloitteen jatke? FUTUDEM

- Suomessa valtakunnan tason kansalaisaloite vuodesta 2012 alkaen.
- 50 000 äänioikeutettua Suomen kansalaista voi toimittaa eduskuntaan.
- Kansalaisaloite on epäsuora, eduskunta käsittelee ja päättää.
- Voisiko kansalaisaloitteeseen kytkeä kansalaispaneelin eduskunnan työn tueksi?

MIKÄ on kansalaisparlamentti?

- Demokraattisen innovaation kokeilu, tyypillinen deliberative mini-public eli kansalaispaneeli
- Noudattaa James S. Fishkinin Deliberative Poll®-mallia
- Aiheet valitaan alkusyksystä. Tavoitteena ottaa yksi tai kaksi kansalaisaloitetta, mahdollisesti myös joku muu teema (hallituksen esitys?)
- Mukana asiantuntijoista koostuvat paneelit, joita kuullaan osana prosessia
- Sekä tieteellisiä että demokraattisen järjestelmän kehittämiseen liittyviä tavoitteita. Kokeilun tuloksista kirjoitetaan loppuraportti ja tieteellisiä julkaisuja

MITEN se toteutetaan?

Åbo Akademi

Prosessi

FUTUDEM

- Kutsu lähetetään 30.000 äänioikeutetulle suomalaiselle. Stratifioitu satunnaisotos
- Kokoa marraskuussa 2023 moderoituihin pienryhmiin keskustelemaan n. 600 suomalaista, joista 200 kokoontuu keskustelemaan kasvokkain fyysisesti ja 400 tapaa netissä kameran ja mikrofoniin avustuksella
- Osallistujien mielipiteet mitataan ennen ja jälkeen puntarointia
- Eduskunta osallistuu ja ottaa kansalaisparlamentin mielipiteet huomioon valiokunnissa
- Rahoittajat: Åbo Akademi, SITRA ja eduskunta
- Tiimi: Kimmo Grönlund (ÅA), Kaisa Herne (Tampereen yliopisto), Janette Huttunen (ÅA), Maija Jäske (ÅA), Marina Lindell (ÅA), Isak Vento (ÅA), Eva Aspås (ÅA), James S. Fishkin (Stanford), Alice Siu (Stanford)

Parempaa demokratiaa?

- Kansalaisparlamentti on kokeilu, jonka tuloksia voi hyödyntää demokraattisen järjestelmän kehittämisessä.
- Mikäli kokeilu onnistuu, eduskunta voisi halutessaan käyttää mallia suomalaisten harkitun mielipiteen selvittämiseksi esim. kansalaisaloitteiden käsittelyn yhteydessä.
- Kansalaisparlamentti voi olla yksi metodi poliittisten ristiriitojen ratkaisemisessa kansalaisille hyväksyttävällä (legitiimillä) tavalla.
- Polarisaation vähentäminen kansalaisia uudella tavalla osallistamalla?

